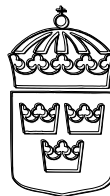

Kommittédirektiv

Ett enhetligt patentskydd i EU
och en ny patentlag

Dir.
2012:99

Beslut vid regeringssammanträde den 4 oktober 2012

Sammanfattning

En särskild utredare ska föreslå de författningsändringar som behövs till följd av införandet av det enhetliga patentskyddet i EU och inrättandet av den enhetliga europeiska patentdomstolen.

Utredaren ska också lämna förslag till en ny patentlag och en ny förordning som ska vara överskådliga och lättillgängliga. I uppdraget ingår dessutom att utreda vissa begränsade sakliga frågor.

Uppdraget som avser ett förbättrat europeiskt patentsystem ska redovisas i ett delbetänkande senast den 17 juni 2013. Uppdraget om en ny patentlag m.m. ska redovisas senast den 3 juni 2014.

Ett förbättrat europeiskt patentsystem

Ett enhetligt patentskydd

EU-förhandlingarna om förbättringar av det europeiska patent-systemet är i ett slutskede. Reformen avser dels införandet av ett enhetligt patentskydd i EU, dels inrättandet av en enhetlig europeisk patentdomstol för såväl det enhetliga patentskyddet som övriga europeiska patent.

Införandet av det enhetliga patentskyddet sker i form av ett s.k. fördjupat samarbete mellan 25 av EU:s medlemsstater. Det

fördjupade samarbetet ska genomföras genom dels en EU-förordning om det enhetliga patentskyddet (patentförordningen), dels en EU-förordning om det enhetliga patentskyddets översättningsarrangemang.

När de båda förordningarna träder i kraft ska ett europeiskt patent som beviljats av Europeiska patentverket (European Patent Office, EPO) enligt den europeiska patentkonventionen (European Patent Convention, EPC) kunna ges enhetlig verkan. Enhetlig verkan innebär att patentskyddet utsträcks till de medlemsstater som deltar i det fördjupade samarbetet och som ratificerat avtalet om den enhetliga patentdomstolen (artiklarna 3 och 22.2 i patentförordningen). En ansökan om enhetlig verkan ska ges in till EPO av innehavaren av det europeiska patentet senast en månad efter det att beslutet att bevilja patentet publicerats i den europeiska patenttidningen (artikel 12.1). Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som behövs för att se till att dubbelt patentskydd inte uppstår (artikel 4.2).

Genom patentförordningen ger de medlemsstater som deltar i det fördjupade samarbetet i uppdrag åt EPO att administrera det enhetliga patentskyddet. EPO ska bl.a. ta emot och behandla ansökningar om enhetlig verkan, upprätta och upprätthålla ett patentregister samt samla in och administrera årsavgifterna för det enhetliga patentskyddet (artikel 12.1). Medlemsstaterna ska se till att de administrativa beslut som EPO fattar om det enhetliga patentskyddet ska kunna prövas av en domstol som är behörig i en eller flera av de deltagande medlemsstaterna (artikel 12.3). Avsikten är att den enhetliga patentdomstolen ska handlägga dessa ärenden (se artikel 15 g i utkastet till domstolsavtal).

Förordningarna blir direkt tillämpliga i Sverige. Medlemsstaterna gör dock vissa åtaganden. Vidare kan det behövas kompletterande bestämmelser för att systemet ska fungera på avsett sätt.

Utredaren ska analysera och ta ställning till vilka åtaganden som följer av förordningarna samt lämna de författningsförslag som behövs med anledning av dessa eller för att systemet annars ska fungera på avsett sätt.

En enhetlig europeisk patentdomstol

Parallellt med införandet av det enhetliga patentskyddet ska de 25 medlemsstater som deltar i det fördjupade samarbetet samt Italien inrätta en enhetlig specialdomstol för patenttvister. Domstolen ska ges exklusiv behörighet att avgöra tvister inte bara om det nya enhetliga patentskyddet utan även om andra europeiska patent, dvs. patent utan enhetlig verkan. Under en övergångsperiod kommer dock de nationella domstolarna att fortsatt kunna avgöra tvister om de europeiska patent som inte har enhetlig verkan.

Den enhetliga patentdomstolen ska inrättas genom ett avtal som är öppet för EU:s medlemsstater. Domstolen blir gemensam för EU:s medlemsstater och en del av EU:s system för domstolsprövning (artikel 1). Domstolen kommer alltså att kunna, och i vissa fall vara skyldig att, begära förhandsavgörande av EU-domstolen om tolkningen av EU-rätten.

Domstolen ska bestå av en förstainstans, en överklagandeinstans och en registrator (artikel 4). Domstolens förstainstans ska ha lokala och regionala avdelningar samt en central avdelning. Varje medlemsstat kan själv bestämma om den vill inrätta en lokal avdelning eller delta i en regional avdelning (artikel 5).

Domstolen ska tillämpa avtalet om inrättande av domstolen, unionsrätten (inklusive förordningarna om det enhetliga patentskyddet och dess översättningsarrangemang), EPC, bestämmelser i internationella avtal som är tillämpliga på patent och bindande för alla medlemsstater samt nationell rätt (artikel 14 e 1). I avtalet om inrättandet av domstolen finns det särskilda bestämmelser om skadeståndsansvar vid överträdelse av unionsrätten (se artikel 14c och 14d). Det finns även lagvalsregler för vissa andra typer av skadeståndskrav (se artikel 3b).

Den enhetliga patentdomstolen får behörighet när det gäller mål om de europeiska patent som är giltiga i Sverige. Dessa mål faller i dag under svenska domstolars behörighet (Stockholms tingsrätt i första instans). Ändringar kommer mot denna bakgrund att krävas i patentlagen (1967:837) och andra relevanta

författningar. Även andra aspekter av avtalet kan komma att kräva författningsändringar.

Utredaren ska analysera och ta ställning till vilka författningsändringar som behövs för en svensk ratifikation av avtalet och lämna förslag till sådana. Utredaren ska även analysera vilka rättsliga och praktiska åtgärder, inklusive organisatoriska, som behöver vidtas för att Sverige ska kunna delta i en regional avdelning i domstolens första instans alternativt upprätta en egen lokal avdelning. Frågan om Sverige ska ingå i en regional avdelning eller upprätta en egen lokal avdelning ingår dock inte i uppdraget.

Ytterligare frågor med anknytning till införandet av det enhetliga patentskyddet

För att europeiska patent ska bli giltiga i Sverige krävs i dag att patenthavaren översätter delar av, eller i vissa fall hela, patentskriften till svenska. Utredaren ska mot bakgrund av resultatet av det pågående lagstiftningsarbetet om nationella patent på engelska (Patentspråksutredningens betänkande Nationella patent på engelska?, SOU 2012:19) analysera och ta ställning till om bestämmelserna om krav på översättning i fråga om europeiska patent bör ändras. Utredaren ska föreslå de författningsändringar som i så fall bedöms motiverade.

För att Patent- och registreringsverket, PRV, ska kunna delta fullt ut i arbetsbesparande projekt som pågår inom EPO och Världsorganisationen för den intellektuella äganderätten (World Intellectual Property Organisation, WIPO) kan det behöva införas en möjlighet för PRV att lämna ut granskningsresultat till EPO innan en ansökan om patent har offentliggjorts samt en möjlighet att förlänga fristen för att ge in prioritetshandlingar. Frågorna har samband med det enhetliga patentskyddet (jfr skäl 20 i patentförordningen). Utredaren ska därför, inom ramen för övervägandena rörande införandet av det enhetliga patentskyddet och den enhetliga europeiska patentdomstolen, analysera och ta ställning till om det är lämpligt att genomföra förändringar som gör det möjligt för PRV att på detta sätt lämna ut

granskningsresultat och förlänga fristen att ge in prioritetshandlingar.

En ny patentlag m.m.

Patentlagen trädde i kraft den 1 januari 1968. Lagen har ändrats flera gånger, bl.a. till följd av Sveriges tillträde till konventionen om patentsamarbete (Patent Cooperation Treaty, PCT) och till EPC i ursprunglig och reviderad lydelse samt till följd av genomföranden av vissa EU-direktiv. Däremot har det aldrig gjorts någon heltäckande översyn av patentlagen ur redaktionell och språklig synvinkel. Det har inte heller gjorts någon samlad översyn av både patentlagen och patentkungörelsen (1967:838). Därför är det nu aktuellt att göra en sådan samlad översyn.

Utredaren ska lämna förslag till en ny patentlag som ska vara mera överskådlig och lättillgänglig från redaktionell synpunkt samt innehålla ett modernare språk än den nuvarande. Om det bedöms lämpligt ska utredaren, vid utformningen av förslagets struktur, hämta ledning från tillämpliga delar av framför allt EPC men även varumärkeslagen (2010:1877).

I uppdraget ligger att lämna förslag till en ny patentförordning som kan ersätta patentkungörelsen. Utredaren ska uppmärksamma om patentkungörelsen innehåller bestämmelser som i stället bör finnas i lag, liksom om patentlagen innehåller bestämmelser som hellre bör finnas i förordning eller i myndighetsföreskrifter. Översynen ska bl.a. syfta till att formkrav, så långt möjligt, inte regleras på lagnivå. Ett annat syfte ska vara att så långt lämpligt möjliggöra elektroniska och andra nya rutiner.

I detta sammanhang ska utredaren även behandla vissa sakliga frågor. PRV föreslår vissa begränsade ändringar i patentlagen och patentkungörelsen i en skrivelse till Justitiedepartementet (se Ju/2012/3666/L3). Förslagen avser bl.a. offentliggörande av ansökan om patent på sökandens begäran, domstols skyldighet att underrätta PRV om domar och beslut samt skyldighet att betala ansökningsavgift för varje uppfinning som granskas av PRV. Utredaren ska analysera och ta ställning till PRV:s förslag och lämna de förslag som anses motiverade.

Det ligger i sakens natur att en översyn av detta slag kan föranleda vissa förtydliganden och smärre sakliga ändringar. Om utredaren i samband med arbetet därutöver ser behov av andra, begränsade sakliga ändringar får utredaren även föreslå sådana under förutsättning att det ryms inom tiden för uppdraget.

Uppdraget omfattar även att vid behov föreslå följdändringar i andra författningar.

Arbetets bedrivande och redovisning av uppdragen

Utredaren ska följa de inom Regeringskansliet pågående arbetena om nationella patent på engelska (SOU 2012:19) och om domstolsprövningen av immaterialrättsliga, konkurrensrättsliga och marknadsföringsrättsliga mål och ärenden.

Utredaren ska hålla sig informerad om förhandlingar och arbete i EU, WIPO och EPO i den mån det är relevant för uppdraget.

I den omfattning utredaren behöver det ska synpunkter inhämtas från berörda myndigheter och organisationer.

Patentlagen bygger på ett nordiskt samarbete, och motsvarande lagar finns i andra nordiska länder. Utredaren ska under arbetets gång utbyta information med ansvariga departement i övriga nordiska länder.

Utredaren ska redovisa ekonomiska konsekvenser och andra effekter av framlagda förslag för företag och enskilda samt för det allmänna. Utredaren ska bedöma förslagets påverkan på företagens administrativa kostnader. Om förslagen kan förväntas leda till intäktsminskningar eller kostnadsökningar för det allmänna, ska utredaren föreslå hur dessa ska finansieras.

Uppdraget som avser ett förbättrat europeiskt patentsystem ska redovisas i ett delbetänkande senast den 17 juni 2013.

Uppdraget som avser en ny patentlag m.m. ska redovisas senast den 3 juni 2014.

(Justitiedepartementet)